

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

MUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

CONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CRATURADAS

Barret, lo cigarro al llabi...
¡tot igual, igual que l' aví!

Gran cofia, ulleras de sabia...
¡ves si aixís no semblo l' avia!

FREDERICH MADRAZO

Rey del mon de la pintura,
pujá á la suprema altura
dintre del art nacional,
y son nom passa á l' Historia
marcat pel sello de gloria
de son talent colossal.

CRONICA

D. Práxedes l' altre dia en lo Senat vá donar probas de una frescura verdaderament encantadora.

Se tractava del joch y ell va agafar las cartas afirmant que encare que 'l Códich Penal el califica de delicte, es impossible aplicar la ley als jugadors, per quant las costums disenteixen del Códich, y no es ben vist que 's confongui á aquells ab los criminals.

Mes avall tractarém aquest assumpto: ara, de moment, sigans permés un petit paréntesis.

Si hi ha alguna cosa que repugna á las costums son sens dupte los anomenats delictes de imprenta. La rahó y la conciencia humana 's rebelan á considerar may com á delinqüent al escriptor. La ploma no es un' arma ab la qual se puga atentar á la materialitat de la vida humana, ni la tinta 's pot confondre ab la sanch.

Y no obstant, lo Códich guarda penas terribles, que de vegadas s' elevan á alguns anys de presidi, pera 'ls escriptors que 's descantellan, y continuament s' entaulan en los Tribunals causas de imprenta, que son falladas ab inusitat rigor.

¿Per qué, donchs, en Sagasta, que quan se tracta del joch, busca la discordancia entre las costums y 'l Códich Penal, no ha de proclamar aqueixa mateixa discordancia, mil voltas mes manifesta, en los delictes de imprenta?

Jo ja ho veig.

Los jugadors donan diners; los periodistas, en cambi, no poden donar més que disgustos.

Que 'ls jugadors donan diners está plenament demostrat per datos de carácter oficial, auténtichs é irrecussables.

Durant l' últim mes de maig lo gobernador de Madrit vá rebre dels garitos la suma de 22,000 pessetas... ó mes ben dit: lo gobernador de Madrit vá distribuir entre distints instituts benéfichs la cantitat de 22,000 pessetas, procedents dels garitos.

De manera que, diga lo que vulga 'l Códich Penal, las autoritats de Madrit no sols saben qu' en aquella vila 's juga y 'ls sitis ahont se juga, sino que además s' avenen á ser intermediarias entre 'ls jugadors y la beneficencia.

Perque 'ls tals jugadors, á cambi de que ningú 'ls molesti en las sévas distretas ocupacions, pretenen convertirse en la providencia dels pobres.

Y 'ls gobernadors, sense considerar los comentarios maliciosos y las suposicions de mala índole á que pot donar lloch lo maneig de sumas sospitosas que per son carácter especial, no están subjectas á cap dels requisits de una depurada contabilitat, s' avenen á consentir que 's jugui tot lo que 's vulga, mentres cada mes raji la corresponent propina ó lo que siga.

Aquest fet monstruós hauria hagut de enrojir las galtas de tots los que intervenen en la cosa pública. Y á pesar de tot, l' envejable D. Práxedes, encare vá tenir humor pera contar als avis de la patria lo quènto dels presidaris, que no tenint

cartas, ni daus, ni altres utensilis de joch, feyan carreras de polls, trayentse'ls de la pitrera, y apostant á quin de aquells repugnants insectes corre-ria mes.

Un *sport*, com se veu, semblant al de las carre-ras de caballs.

Los senadors van esclafir la rialla, y no vá par-larse més del assumpto.

* *

Ningú vá alsarse pera demanar algunas expli-cacions de tot punt necessarias y convenientes, á fi de depurar responsabilitats, per quant la cosa 's presta á un llarch debat y fins á una escrupulosa investigació.

Es necessari saber, ans que tot, de qui vá partir primer la tolerancia del joch, si dels que l' aprofita-n ó dels que la tenen, si dels que la pagan ó dels que la cobran.

Per arribar á conseguir que las autoritats fessen los ulls grosos, per forsa degué ser necessari que se celebrissen entrevistas y tractes y contractes di-versos. Ara bé ¿sigueren los jugadors los que ane-ren al despaig de las autoritats á posarse d' acort ab aquestas, ó sigueren las autoritats las que 's presentaren als garitos á combinar la cosa?

¿No podria averiguarse cóm y de quína manera vá realisarse aquest contuberni? ¿No podria veu-re's si l' escándol de avuy es fill tal vegada de las relacions íntimas qu' en épocas electorals sostenen certas autoritats poch escrupulosas ab los tauls, que 's posan á las sévas ordres, convertintse en los auxiliars mes actius y decidits de determinadas candidaturas?

Ja veuhen si dintre de aquests horisóns hi ha camp per corre.

* *

S' imposa després, naturalment, l' exámen de las reglas á que quedan subjectas las exaccions.

¿Entrega bonament, cada garito, lo que li dona la gana? No es creible.

Llavoras ¿quina norma s' estableix pera fixar la suma que se li fá apromptar? Seria molt curiós averiguarho, posarho en clar, ferho públich, per-que si en las industrias lícitas se fá humanament difícil establir unas bases equitativas y justas ¿cóm se las han de compondre en una industria com la del joch, subjecta á tantas y tantas alter-nativas?

A veure, donchs, que 's digui ¿quina lley re-geix sobre aquest punt? ¿La del encabessament, á tant per timba, ó la de la proporció, ó siga un tant per cent sobre las jugadas?

¿Y cóm s' ho arreglan los governadors de las provincias, pera evitar las filtracions? ¿Disposan, tal vegada, de un cos de investigadors, celadors, vigilants ó lo que siga? ¿Emplean tal vegada en aquest servey una part del cos de ordre públich, creat y sostingut ab l' únich objecte de vetllar pe-ra la seguretat dels ciutadans y pel cumpliment de la ley?

En aquest cas, m' explicaria lo que passava á Barcelona anys enrera. Un garito molt conegut, denunciat cent vegadas per la premsa, tenia sempre las entradas y sortidas custodiadas pels agents de l' autoritat.

A qualsevol podia preguntarseli:

—¿Voldria ferme 'l favor de dirme ahont es la sala de la ruleta?

Y 'l polissón responia imperturbablement:

—Tiri per aquest corredor, al cap-de-vall troba-rá una escala, puji y á la primera porta á ma es-querre, arribará á puesto.

* *

Tot aixó demostra, que aquí no son las costums las que toleran lo joch, com preten en Sagasta; lo que hi ha es que algunas autoritats l' alentan y 'l protegeixen pel compte que 'ls té.

Y es molt sensible que aixó 's diga, que aixó 's divulgui, que aixó se sápigam, que aixó fins siga objecte de manifestacions en las Corts, y que la virilitat dels representants del pais no se sublevi esbotzant la grua sense consideració á ningú y en nom de la moralitat pública ofesa y escarnida.

Que 'ls diners dels garitos van á las casas de be-neficencia, no es una rahó porque 's toleri sem-blant monstruositat. La beneficencia no ha de viure del vici. Y apart de aixó, may estaré de més averiguar, si alguns dels que manejan aquests fondos, clandestins per la seva naturalesa, entenen la beneficencia de acort ab aquell conegut adagi que diu:

«La caritat ben entesa comensa per un mateix.»

P. DEL O.

SUSPIRS

—Si m' estimas, Bartomeu
compram aquest brassalet.

—Mon capital no permet
gastar tant per tú, bé meu.

Si pogués te posaría
dintre d' una escaparata
hont hi hagués la flor y nata
de tota l' argenteria.

Mes avuy l' estat precari
que atravesso, no 'm permet
fer un gasto com aquet
que no es pas tan necessari.

—¡Tú ets un dolent! ¡no m' estimas!

¡be me 'l podrias comprar!

¿Ara vols estalviar
y may en res escatimas?

A la fi 'l pobre estudiant
compra 'l brassalet aquell
y 'l coloca en lo bras bell
de la nena, suspirant
de goig.... ¡Alegría vana!
puig quan sa trobá á faltar
lo diner que 's va gastar,
també suspirá.... de gana.

EMILIO SUNYÉ

D' ISTIU

No hi ha manera de que 'l género humá estigui content.

Encare no fa quatre dias que la gent se queixa-va de que feya massa fresca y ara 's lamenta per-que fa tanta calor.

¿Cóm si 'l torn ordenat y pacífich de las esta-cions no fos una de las lleys marcadas en lo siste-ma constitucional de la terra!

Pero hi ha personas que no ho volen entendre. No comprenen com es que al istiu ha de fer calor y al hivern hem de tenir fret.

—¿No fora millor—diuhen—que la calor se guardés pel hivern y la fresca 's reservés pel istiu?

Efectivament; d' aquesta manera tot aniria de perilla... y tindríam la satisfacció de poguer men-

jar castanyas per Sant Joan y de sortir per las firas de Sant Tomàs ab barret de palla.

Lo mal es que 'ls fabricants de calendaris *para uso del Principado de Cataluña* tiran còssas à la reforma solicitada per aquets descontents, y per ara sembla que haurém de continuar las prácticas antigüas.

Per lo menos, aquest any l' istiu amenassa ser tan calurós com de costum.

La columna mercurial alcanza ab tota regularitat un ascens diari.

Per çó un militar exclamava l' altre dia ab mal dissimulada amargura:

—¡Quí pogués ser termómetro!

—¿Per qué?—li preguntavan.

—Per pujar ben ràpidament de graus.—

Las horxaterias y establiments de refrescos no poden donar l' abast à la concurrència que 'ls invadeix à totas horas.

—¡Mosso! Un sorbete...

—¡Mosso!... Una gaseosa gelada.

—¡Primer à mi! Una horxata...

—¡A mi un vás d' aygua frappée!—

En un café un subjecte extraordinariament aca-lorot demana un gelat y un diari:

—¿Quín vol?—pregunta 'l dependent:—¿lo Di-luvi?

—No—respón l' altre aixugantse'l suhor:—por-tim... la *Gaceta* de Sant Petersburg.

Estupefacció del mosso.

—No la tením...

—¿No? Donchs molt mal fet. Al istiu no mes haurían de tenir diaris de Russia... de pahissos frescos...—

A entrada de fosch, las aceras de la major part dels carrers comensan à omplirse de cadiras, banchs y tamburets.

—¿Qué hi ha de passar la professó per aquí?—'s pregunta à sí mateix algun transeunt cándido.

No; lo que hi ha de passar es que 'ls vehins de las botigas tractan de pendre cómodament la fresca y... la vía pública, en la santa creencia de que las aceras han sigut construídas per la ciutat per us exclusiu y satisfacció dels habitants de las tendas.

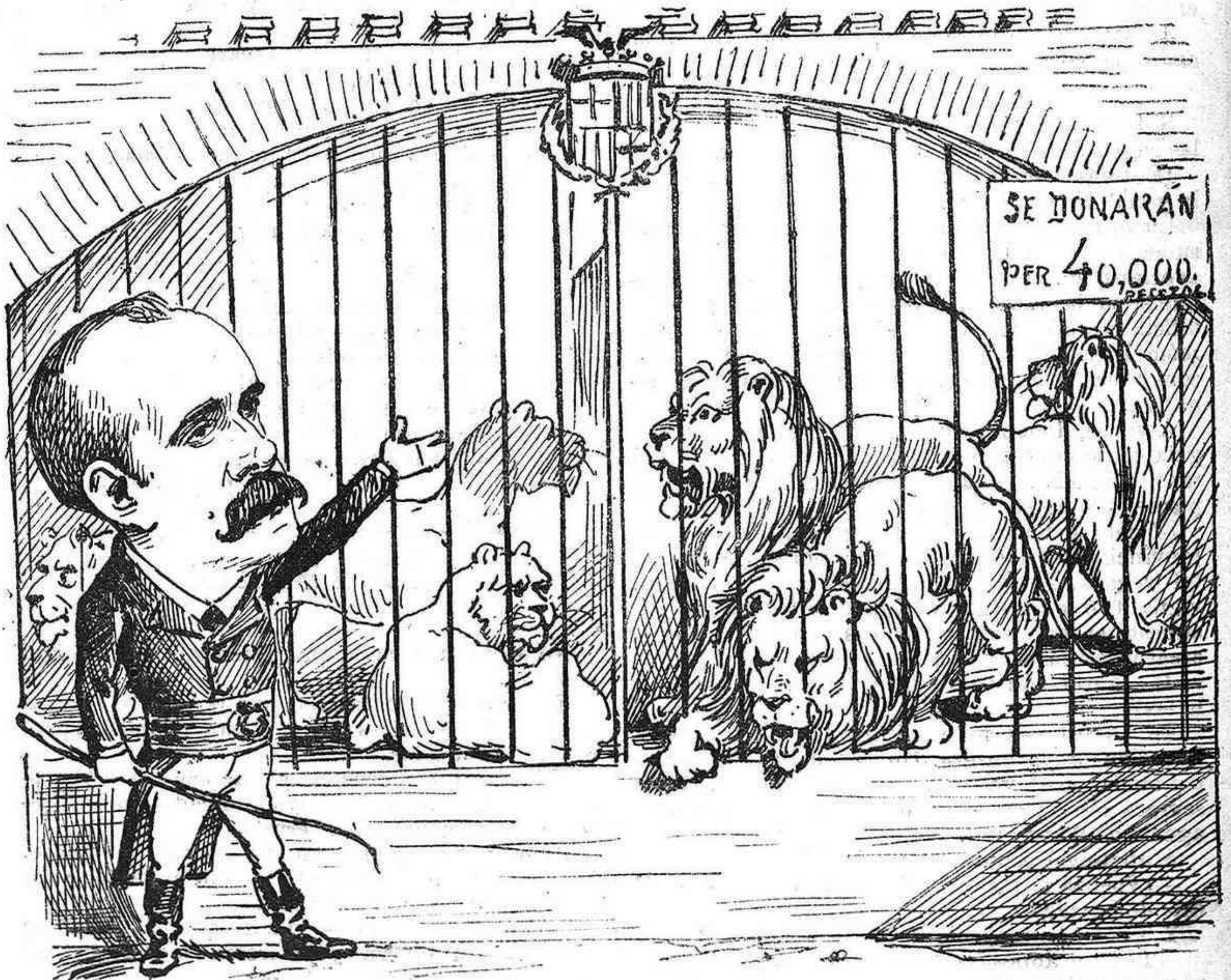
Devegadas algun ciutadá que passa, pèga una puntada de peu al primer tamboret que li vé al davant.

Los de la botiga reclaman, l' altre replica y la funció acaba dihentsen quatre de frescas. Lo qual que trobatnos al istiu, no deixa de ser molt consolador y agradable.

En moltas casas, en l' actual moment històrich, no 's parla de res més que de banys.

Las mamás troban que la cosa es encare pre-matura y opinan que val més suhar qu' estornudar; pero las fillas, que tenen més calor qu' ellas y que ja han quedat ab lo xicot per trobarse à la platja de la *Deliciosa*, son de parer qu' es qüestió

¡JA HI SON!... L' ALEGRIA DEL SR. SOLÉ.

—Caballers y *caballeras*: ¿Veuhén? Aquests animalets, agrahts à la bona acullida que 'ls he dispensat, dintre de poch temps serán del Ajuntament.

LA FESTA DEL NOSTRE POBLE

Adornos municipals
(que potsé 'ns costan mils rals.)

de comensar desseguida, á fi d' aprofitar la frescor de las ayguas.

—¿Qué voléu dir que no ho son sempre de frescas las ayguas del mar?

—No senyora—replican las noyas:—á copia de cáurehi sol y més sol, un día y un altre día, vé que las onadas son casi bullentas... Per xó al istiu ningú menja llagostins de calents que son.

Lo qu' es calent de debó es lo cap de una infinitat de personas.

En pochos dias, desde que la calor apreta, hi ha hagut una pila de suicidis.

D' uns se diu si han sigut per amor; altres per assumptos d' interessos; altres per motius de carácter reservat...

Tot aixó son caborias y excusas de mal suicida.

La gent se mata perque la calor li escalfa 'ls cascos y la idea de la mort se li presenta en aquest cas com un refrigerant infalible.

Vegin si al hivern n' hi ha gayres d' estrupicis d' aquest género. Prou feyna tenen llavors las personas en taparse la boca perque l' ayre no los refredi ó ab enterarse de quins son los millors remeys péls panallons.

Ara no: un hom sua, 's troba rendit, extenuat de fatiga sense haver fet res. Lo cap li bull, los polsos se li inflan... ¿Qué més natural, donadas aquestas circumstancias y l' actual baratura de las pistolas; qué més natural, repeteixo, qué pensar en fer un viatjet á can Pistras?

No es que jo aprobi 'l procediment ni 'l consideri gayre beneficiós: 'm limito á exposar lo que per mí son causas del efecte.

La meva opinió es que l' istiu s' ha de pendre com vé, sense amohinars'hi massa ni deixarse escalfá 'l cap.

Passeigs per la sombra, refrescos, vanos, un que altre cabussó á la Mar vella... y qui dias passa anys empeny.

¿No diuhen que al istiu tota cuca viu?

Y donchs ¿qu' hem de ser menos nosaltres?

Si las cucas viuhen ¿per qué no hem de viure las personas?—A. MARCH

LA COMEDIA DE SEMPRE

SONET

Es molt tonto queixarse de la vida
sent com es tant distreta tant y variada;
com la humana comedia tal vegada
un' altra no n' hi ha mes divertida.

Se surt d' una emoció y ja desseguida
se 'n té una de mes grossa preparada,
y quan alguna escena 's fa pesada
prompte un nou incident la atenció crida.

May faltan situacions que 'l joch mantenen;
agradí ó no 'l conjunt, segueix la trama,
després d' uns embolichs d' altres ne venen;
á voltas es saynete, á trossos drama,
y encar que al comensar l' efecte es mágich
en sent al desenllás resulta trágich.

M. R. DE LAS PALMAS

EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS

VII y últim

Reproduccions.—Reproduhir una obra artística no es tant difícil com crearla, y no obstant son precisas facultats especials que no posseixen tots los que 's dedican á aquest ram especial del art. Dignes d' especial menció son las següents obras que figuren en la sala XIV. *Los niños de la concha* (Murillo) per Alsina y Trayter, *La Madonna* (Giotto) per Bealliure, *La Concepció* (Murillo) y *Los borratxos* (Velázquez, per Nicolau y Bartumeu; *L' enterro de Jesus* (Tiriano y *Retrato* (Moro) per en Rodriguez Codolá y *Fernando de Austria* (Velázquez) per Triadó y Mayol.

Son molt primorosa; las foto-miniaturas de Bianchi, Even y Plense, y 's distingeixen per la perfecció ab qu' están fosas las reproduccions en bronze de D. Frederich Masriera, que á tan gran altura ha colocat aquesta industria á Barcelona.

Entre 'ls expositors extranjers sobresurten en Pandiani que presenta una numerosa colecció de reproduccions de diversos géneros; en Mollica ab sos vasos grechs y finalment lo Scaravaglia ab sas bonicas copias de Lorenzo de Viterbo, Frá Angelico y N. Cansoni, fetas á la aquarela.

* *

EN BUSCA DE GENDRES

ESCENOGRAFIA. — Han concorregut á aquesta secció nostres mes aplaudits pintors escenógrafos. En Soler y Rovirosa, en Vilumara, l' Urgellés, en Pascó, en Chia, en Moragas y algún altre exposan hermosas decoracions completas en teatrets molt ben disposats.

Algunas de aquestas decoracions han sigut juntament aplaudidas pel públich que frequenta 'ls teatros, havent contribuït no poch al éxit de determinadas obras.

Los escenógrafos ocupan la sala 13, y además de las decoracions colocadas en lo panorama central omplan també 'ls armaris laterals, ab bocetos, figurins, apuntes y reproduccions diverses de obras escénicas. Las personas inteligentes poden formarse una idea del estat de progrés que ha alcançat la escenografia á Barcelona. — Lo Sr. Lluís Labarta que ha sigut objecte de merescuda distinció per part del Jurat, exposa un gran número de figurins en molts dels quals fa gala de sos variats coneixements en indumentaria, y en altres de sa inagotable fantasia.

*
**

ARQUITECTURA — En una exposició de quadros y esculturas, los treballs dels arquitectos lluheixen poch. La majoria del públich ó no entra á la sala XV ó si hi penetra, tot just se deté un moment á examinar los projectes exposats.

No obstant s' ha de consignar que n' hi ha alguns dignes d' especial menció.

Figuran en lo número dels que 's distingeixen lo *Mercat de Tortosa* de 'n Font y Carreras, l' *Arch de triumpfo* y *Museo colombiá* de 'n Buigas; lo *Sarcófach* de 'n Bruguera; la *Plassa de Catalunya* de 'n Falqués; los estudis del *Monestir de Santas Creus* de 'n Pons y Traval y algún altre.

Los arquitectos estrangers están dignament representats per en Seidi de Munich, que presenta un projecte de Assilo y un altre molt notable de edifici destinat á *Exposició de Industrias artísticas*; en Seid, també de Munich, que 's distingeix ab son projecte de iglesia y en Torres de Venecia que revela notables condicions en son projecte de Teatro.

*
**

Aquí hauriam d' acabar la tasca; pero 'ns resta dir quatre mots sobre 'ls concursos especials, quals premis han quedat per adjudicar, cenyintse 'l jurat á un criteri excessivament rigorós.

La cantitat oferta als artistas no era de tanta consideració que poguessen esperar-se obras de primera forsa, y l' escassés del temps, havia de influir també desfavorablement en los aspirants.

Cap d' aquestas condicions relatives ha tingut en compte 'l Jurat, al donar á tothom un carpetasso, que no podrà menos de influir desfavorablement en los successius concursos.

—Per nivellá 'l pressupost,
¡si se 'n passen de marfugas!

Pero ¡ay! mes ne passo jo
per colocá aquestas dugas.

En nostre concepte podían otorgarse dos dels premis oferts, y fins en ells hi havia obras per triar. Aspirant al del bisbe de Vich se presentaren entre altres escultors los Srs. Arnau y Llimona, ab baixos rellús molt recomanables, especialment lo del Sr. Arnau; y al premi de la Academia de Bellas Arts, ofert al millor projecte de font de carácter artístich, hi obtaren també ab treballs dignes de consideració 'ls Srs. López Blanco y Rigalt.

Es molt sensible que 'l Jurat no haja sapigut mostrarse una mica benévol, tant mes quant en aquestos dos concursos la benevolencia y la justicia podían ajermanarse perfectament.

FRA JUNCOSA.

CONFERENCIA

celebrada per D. PAU MALANEGADA, en lo círcol
L' ART MODERN, el dia primer d' hivern

Senyoras y caballers:

Cada hù te 'ls seus quefers, y si 'm troban ara aquí, no vajuin á presumí qu' en carretela m' han dut: res d' aixó, á peu he vingut, apesar del meu talent, per da eczemple solzament, y per fer callar la veu de que 'ls ases van á peu.

Estich tan emocionat pels aplausos que m' heu

dat, que si dech parlarvos clar, de lo que tinch de tractar en aqueix moment no sé... perque ningú m' ha dit re: no he tingut temps de llegir ni un mot de lo que haig de dir, y cap escriptó he trobat que m' escrivés d' amagat afluxantli un ral ó dos, un discurs concís y hermós.

¡Ah, senyors! ¡L' art patri 's mor! ¡ho confesso ab la ma al cor! No 's troba un poeta com cal, ni buscantlo ab un fanal, ni un dramaturg nou ó vell que siga net de clatell, ni un novelista aixèrit qu' encare no 's mami 'l dit, ni un crítich prou resolut que no estiga convensut que las obras de CLAVÉ, ell tot sol las escrivé...

En tan trista situació, la nova generació d' artistes sense pa al ull, está lo que 's diu que bull, puig sabent que 'ls extrangés valen més, pero molt més que nostras ce'ebritats (qu' escriuhen sols disbarats), ara tractan de probar qu' en l' art de sabé alabar als extrangers, y traduhí, en lloch del mon com aquí.

¡Tot lo de casa es dolent! ¡Jo ho confesso francament! Fa temps que l' art nacional camina pel pedregal com un carro sens timó (válgam la comparació). Y així els escriptors novells no volent que 's dongui á n' ells la culpa, s' han reunit, y entre tots junts, han escrit, ab la meva intervenció, una extensa alocució que 's fixara pels carrers, aixís que tingan diners.

Jo ja sé que 'ls espanyols son tant tontos y musols que troban bo lo d' aquí, pero... no ho gosan á dí, y no saben de segú, que á Espanya, no hi ha ningú que s' hagi encare guanyat per sa originalitat un lloch eminent; y ¡cá! Cervantes va copiar el *Quijote* del noruech; Pitarra, els *Singlots*, del grech; Espronceda, del llatí; Calderón, del mallorquí; y va robá del inglés un que no recordo qui es...

¡Caigan, douchs, davant del mon aquests ídols plens d' afront! Desde aqueix preís moment, per inútil y dolent, el vers queda dibolit, sobre tot si es ben escrit; de las humanas pasions, treyém las imitacions; queda suprimit l' amor, perque es con-

sonant en or y 's troba massa aviat. ¡Visca la realitat! ¡Abaix lo convencional y fem un teatro real! Tot lo vell rodi al avern y fem pas al ART MODERN, que si es cert que va ab bolqués encare, no ens fa pas res, defensemlo com á bous, y ell ens darà els motllos nous que 'l mateix podran servi per fe un' olla que un tupí.

Y en fi, caballers, com veig que 'ls estich causant mareig, puig cap dels que m' han sentit es encare prou instruit per entendre 'l que vull dí, al meu discurs dono fi, ab el símbol colossal del gran modern KHARKAMHAL.

Jankirs coiffekaw um jhá, que vol dir en catalá:

Detrás la porta n' hi ha un fís y acabat amén Jesús.

Del taquígrafo Cap-Vert.

Per la lletra,

A. LLIMONER

IMITACIO

Podré anant ab companys dá alguna gorra; podré alguna castanya arreplegar; podré á casa mateix d' una cayguda, coll y barras trencarm.

Tot aixó fácil es; podré algun dia donar algun *sablasso* el mes trempat... ¿pero lo qu' es portar un ral á sobre? ¡ni sonmiarho! ¡¡may!!

ANTONET DEL CORRAL

UNA «ELEVADA» SENYORA

No pensin mal: parlo de Eva, mare del género humá y esposa del respectable y acreditat vehi del Paradís, lo senyor Adam.

LA QUESTIO DEL PA

¡¡¡Agaféeeulos!!!

¿Per qué la tenian vostés aquesta senyora? ¿Per una dona de poch més ó menos, de cara regular, nas regular y estatura regular com las personas de classe ordinaria?

Pues retirin la *expressió* y comensin à tractar à donya Eva ab més respecte.

Segons resulta de documents dignes de fé y d' autenticitat indiscutible, Eva tenia d' estatura sobre uns cinquanta sis metros.

¡Cinquanta sis metros!... La mateixa alsada del monument à Colon.

Ara m' explico perque 'ls nostres primers pares vivian al Paradís al ayre lliure, y nó dintre d' una casa com hauria sigut natural. ¿Ahont l' haurian trobada una habitació prou alta de sostre per donar cabuda à semblants personatjes.

Y aixís mateix comprench també perque anavan despullats. Si arriban à anar vestits y à donya Eva se li ocorreix comprarse un traje de panyo de Lyó, ¡calculin, ab las canas que n' hauria necessitat, quin gasto pel pobre marit!

En cambi, si aixó ho veig molt clar, hi ha una pila de cosas que no me las explico prou satisfactoriament.

Nostra mare Eva, *segun cuentan las crónicas*, —com diuhen en la *Gran Duquesa*, —va ocasionar la desgracia del matrimoni y de tot lo género humà, per haver comés y donat lloch al seu home à cometre 'l pecat original.

¿En qué consisteix aquest pecat? En menjarse una poma.

Ara bé: una dona de cinquanta sis metros de elevació, que probablement tindria la boca de la proporció deguda ¿es posible que s' entretingués menjant pomas? ¿es admisible que una senyora tan gran tingués la paciència de rosegat semblants insignificancias?

Una poma en mans de ella havia de produhir lo mateix efecte que un anís de comí en mans nostras.

En cas que fos aixís ¿es creible que Nostre Senyor la castigues tan severament per haverse menjat aquella tonteria? ¿Guardarian proporció 'l delictu y la pena?

Si aquest fos lo fonament del pecat original, si que en efecte seria originalíssim.

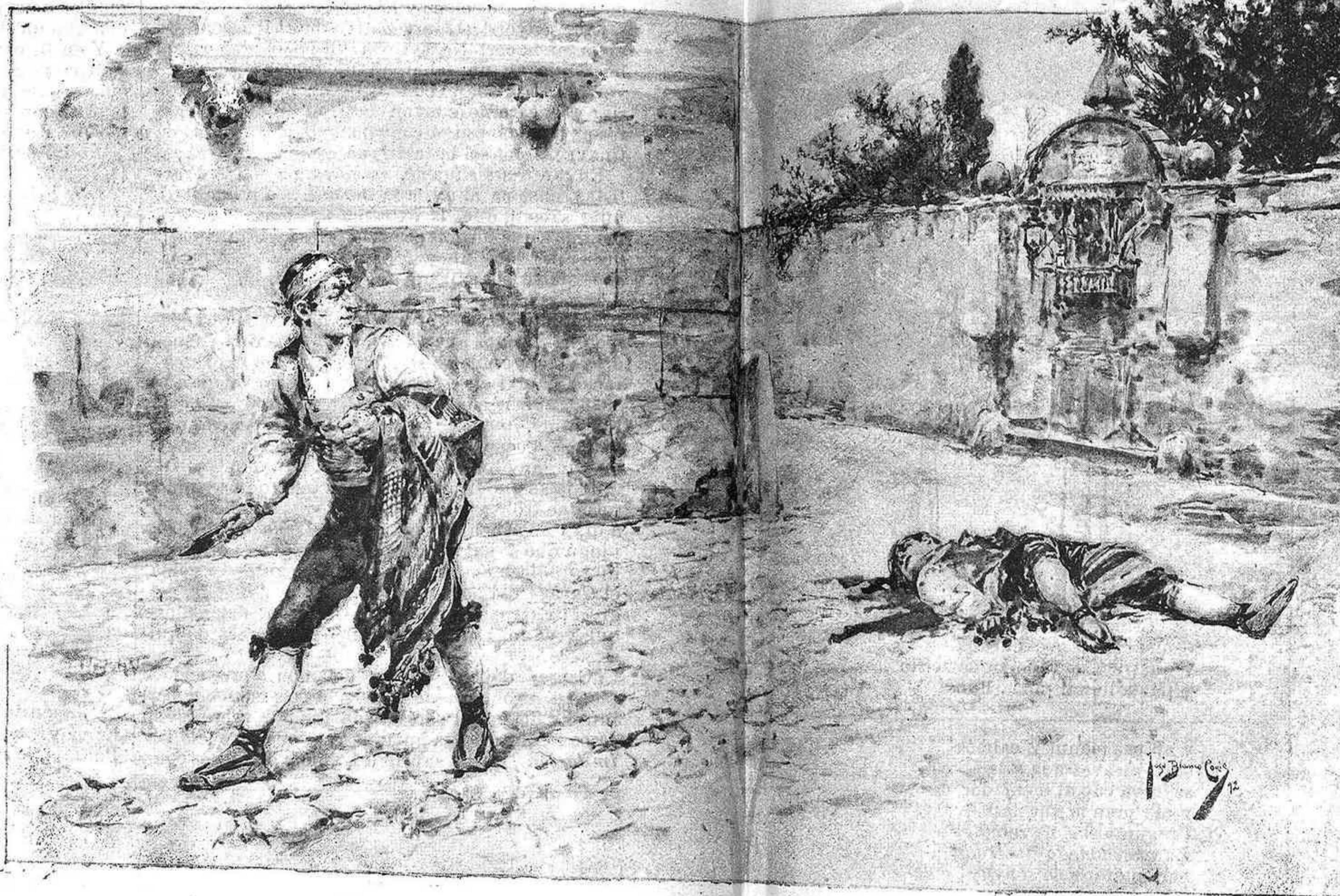
Lo problema es tan grave y 's presta à consideracions tan trascendentals, que crech que val la pena de que 'ls sabis y demás personas desocupadas procurin esbrinar la qüestió y averiguar ab tota seguretat la naturalesa de la fruyta que Eva va menjarse.

Perque si era una poma —¡una trista poma, per una senyora de cinquanta sis metros!— tal vegada la qualificació de *pecat original* podria impugnar-se per excessiva.

Jo temo que, aclarida la cosa, resultarà que la famosa fruyta prohibida que Eva va empassarse no era una poma, sino una cindria sencera.

Es lo menos que 's pot suposar tractantse d' una dona tan elevada. — MATÍAS BONAFÉ.

PÁGINAS ARTÍSTICAS

¡BONA PUNYALADA! (Dibuix de J. Blanco Coris)

TIVOLI

Ahir dimecres s' estrenà la nova sarsuela *El colegial Totó*, arreglada del francès à la escena espanyola per en Pina Dominguez.

La perentorietat del temps no 'ns permet emetre avuy lo corresponent judici, quedant en ferho la senmana próxima.

NOVEDATS

A benefici del Hospital de noys pobres fundat y dirigit ab gran zel y desinterés pel Doctor Vidal Solares, se celebrà una funció que 's vejà notablement concorreguda posantse en escena la comedia del teatro antich *El vergonzoso en palacio*.

GRAN-VIA

En Colomer ha arreglat una producció francesa de costums indo-àrabe-bufas, batejantla ab lo titol de *Gardenia*.

L' assumptode l' obra es una mica desmedrat; pero com resulta rolliscós y l' autor del arreglo selas compon molt bé per no caure, escampant à mans plenas xistes y ocurrencias, lo públich passa una estona divertida.

La música del mestre Perez Cabrero es agradable, encare que ofereix algunas reminiscencias de altres obras. Sobressurten la sinfonía, un duo de tiple y tenor en l' acte primer y una cansó de carácter oriental en lo segon.

En l' execució sobressurten las Srtas. Rodriguez y Quetcuti; 's distingeix notablement lo Sr. Colomer que fá las delicias del públich, y 's portan com uns homes los senyors Mata y Oliva, sent de notar la facilitat ab que aquest últim artista ha entrat à cultivar lo género lírich.

JARDI ESPANYOL

De bonas entradas no 'n vulguin mes, especialment aquests últims días en que la calor apreta com un càstich.

Y allà van sarsuelas: *De Sant Pol al Polo Nort*, *Bocaccio*, *El rey que rabió*, *Marina*, *El anillo de hierro*... en fí, la mar.

Estrenos pochos, es veritat; pero las obras que 's posan alcansan una execució bastant esmerada... y per un trist ralet ¿qué volen més?

CIRCO EQUESTRE

En Tonino y l' Antonet van fer lo que tothom ja s' esperava, es à dir: una funció plena de bon humor y de travessura, en la qual hi abundan las parodias, y en sa conseqüència las riallas.

Los dos clowns tenen la doble ventatja de haver caygut en gracia y de ser graciosos.

N. N. N.

UNA CARTA

Molt distinguida senyora. He rebut sa atenta carta carta que pel contingut cregui que aprecio ab l' ànima puig que sempre ha estat honrats ser conseller de las damas.

Després qu' en correcte istil y ab son delicat llenguatge me posa com un modello d' homes de la méva classe me prega fassi l' obsequi de dirli en pocas paraulas quin concepte tinch format del perquè los joves ara han agafat tanta por

Després s' han anat representant algunas de las obras més celebradas del repertori fins à dimars que tingué lloch l' estreno del drama *La Rencorosa* d' Echegaray.

Surtim del teatro quan lo present número entra en màquina, y per tal motiu no 'ns es possible parlar ab l' extensió deguda de aquesta novetat escénica.

ELDORADO

Lo benefici de la Gonzalez motivà que 'l teatro s' omplis de gom à gom.

Dos obras s' estrenaren tituladas: *El Marquesito* y *Enaguas y pantalones*. Com no son cap cosa del altre mon, pressenteixo que tindrán curta durada.

La beneficiada sigué aplaudida extraordinariamente al cantar ab molta expressió l' bonich valz *El Mensajero de amor*, compost pel mestre Cotó. Ella y 'l mestre sigueren cridats à las taulas.

Inútil dir que *La verbena de la Paloma* continua sent la producció de la temporada, contantse per plens las sévas representacions.

quan de casaments's tracta.
 La causa es la mes senzilla
 que pot vosté imaginar-se.
 Qui té la culpa de aixó
 son sols las mateixas mares.

Y per ferli veure clár
 la vritat de mas paraulas
 permétim que li enumeri
 las moltas cosas que 'ls faltan
 á las qu' están per mereixer
 ó 'l qu' es igual per casarse.

No parlaré de conducta
 d' aixó no hi ha que parlarne:
 faig referencia á las bonas
 que val la pena ocupar-se'n.

¿Comensém? ¡Manos á ella!
 (Es moralment, donya Juana)

Miri. S' aixeca del llit.
 ¿Quina hora es? Las deu tocadas....
 Com coloma, deixa 'l niu,
 desplega airosa sas alas
 fá un badall y.... prega á Deu
 ab las manetas plegadas,
 (fins aquí tot está bè
 ara seguirán las llástimas.)

S' ha posat ja 'l matiné
 ja té las mitjas posadas

«EL MEDIO ESPADA»

«Si el rejoneador no remata el toro, será muerto á estoque.»

D' ACTUALITAT

Crims, assassinats, suicidis,
 una casa que s' enruna,
 quatre ó sis vapors que xocan....
 ¡Mala lluna! ¡mala lluna!

y ab pas menut y calmós
 surt; atravessa la sala
 se 'n va cap al menjador
 y allí pren lo xacolata.
 Pregunta si s' ha rebut
 La nueva moda ilustrada
 per enterar's de si avuy
 tots los llassets de l' espatlla
 son un xich més petitets
 qu' en la senmana passada.
 (Ara ve una de las cosas
 de molta més importancia)
 com que s' ha desdejunat
 pot rentarse mans y cara,
 —l' operació es rapidíssima
 dugas horetas escassas. —
 Ara arreglarse 'ls cabells
 es á dir.... ara arreglarse...
 de lo séu cap sols se 'n cuydan
 las cambreras ó las criadas.

Ajajá (las dotze y mitja)
 uns quants polvets á la cara
 y ara.... res! cap al balcó
 á veure la gent que passa.

Ara al piano mitja horeta
 per poder agafar gana
 y ab veu delicada y dolça
 vocalisá una plegaria
 si no s' arrenca ab un *schotisch*
 un waltz ó una americana.

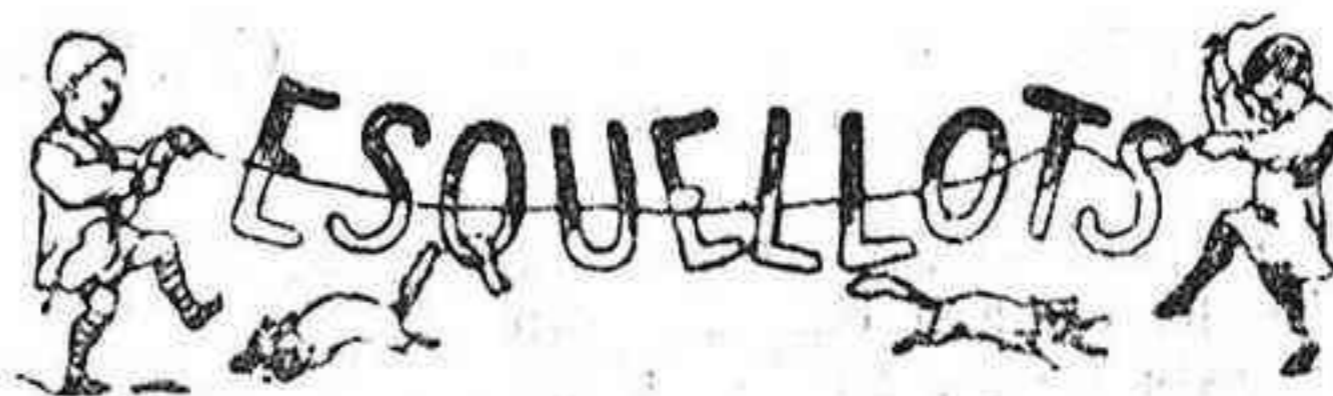
No faig menció del diná
perque menja com nosaltres
ni me importa tres cominos
lo que fa de sobretaula.
No 'm recordo del rellotje
espero las sis tocadas
deixo que surti á passeig
—que sol sè al passeig de Gracia.—
Torna, 's cambia 'l vestit
sopa, s' arregla y *en danza*
altra vegada á passeig
ó al teatro, y cap á casa.

Fá un xiquet de resupó
diu bona nit á la mama
molesta un xich la cambra
perque ajudi á despullarla,
va al quarto, tanca per dins
y.... (sent la porta tancada
no puch saber lo que fá
no serán cosas estranyas)
apaga 'l llum an' el llit
y acabat y.... santas Pascuas.
Espera 'l dia següent
y altre cop á las andadas.

¿Cusir? No cusen ni á tiros.
¿Cuynar? Ni sopa escaldada.
¿Mitjas? No saben dá un punt.
¿Fregar? Que freguin els ases.
¿Rentar roba? *Ni por pienso.*
¿Plegá un llit diu? Si, per márfegas,
y tot lo que 's usa dir
per feynas de dintre casa
no 'n volen sentir la oló
per la por de desmayarse.

Ja veu donchs, senyora méva,
lo de la pó de casarse:
acostumi bé á sas fillas
y es ben segú qu' ha de dar-me
un dia, la gran noticia
de que totas son casadas.

FRUYT SECH.

L' assassinat de Mr. Carnot, ilustre president
de la República francesa, ha produhit á Barcelo-
na gran sentiment y unánime indignació.

La nació vehina es germana de la nostra, y si á
aixó s' hi afegeix que 'l digne ciudadá que la re-
presentava en lo lloch més eminent de la governa-
ció del Estat, era admirat universalment com un
modelo de magistrats íntegros, imparcials y amants
del seu país en particular y de la civilitat mo-
derna en general, se compendrà l' íntim dolor que
ha produhit entre nosaltres lo villá atentat de que
ha sigut objecte.

Sols una secta aburrida, desnaturalisada y cada
dia mes digna de la universal execració, pot escu-
llir las sevas victimas entre 'ls homes justos y
apreciats de tothom.

Diumenje á la Plassa de Toros vá haverhi una
especie de plebiscit musical.

Mentres *La Marsellesa* vá ser acullida ab ex-
traordinari aplauso, la *Marxa real* sigué objecte
de algunas manifestacions desagradables.

Ja 's coneix que 'ls partidaris del himne de
Rouget de l'Isle están en majoria.

A la Plassa de toros y á tot arreu.

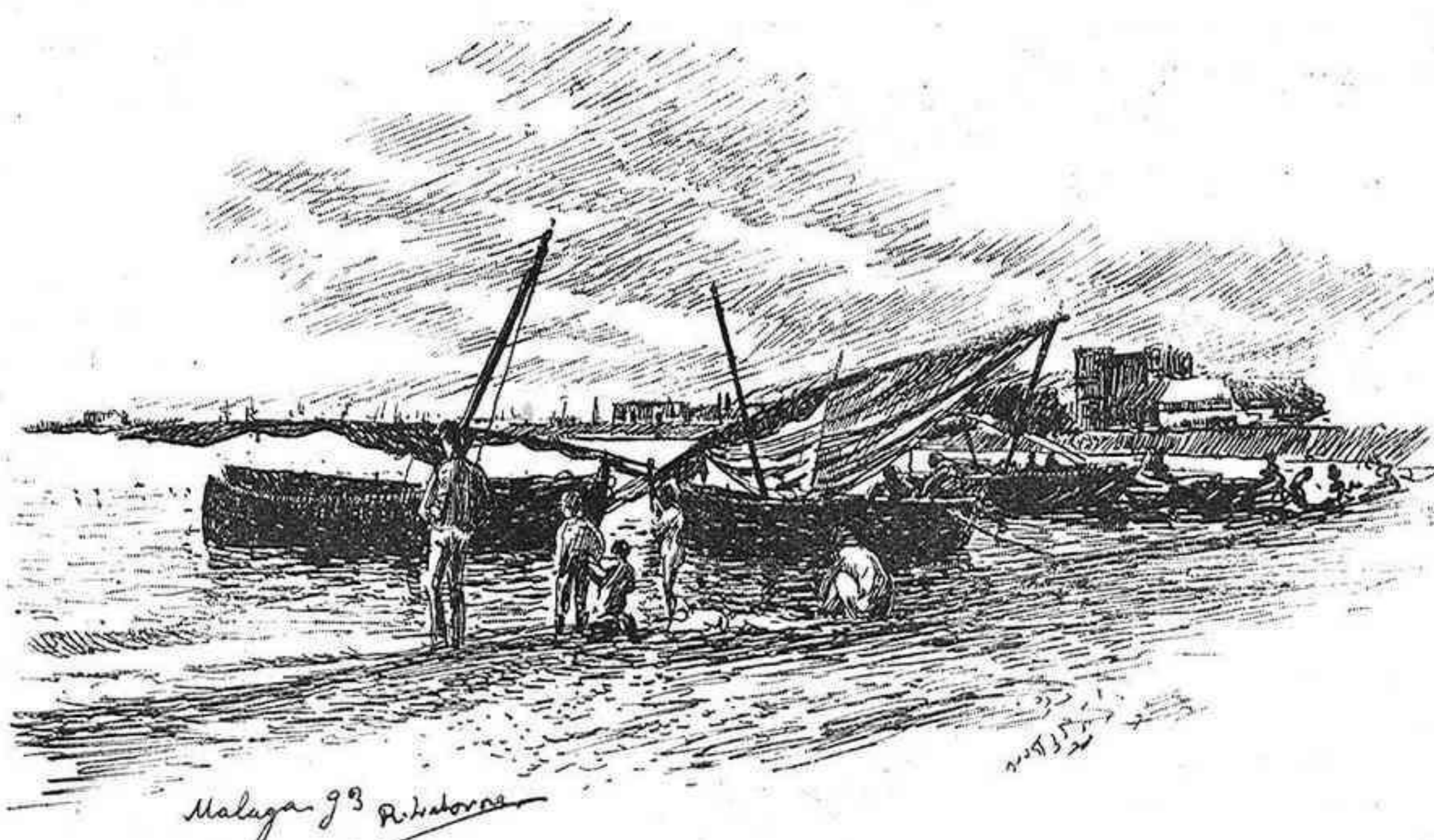
Per cert que á propósit de haverse crusat no sé
quins insults entre 'ls partidaris de l' una y l' al-
tre pessa, dos individuos van fers'hi á bofetadas.

L' entussiasta de la *Marxa real*, dihen qu' era
un militar que anava vestit de paisá, haventse
atrevit, segons s' assegura, á tractar de borratxos
als que xiulavan.

¿Quí podia imaginarse que l' *esperit* monárquich
pogués produhir efectes idéntichs als que causa l'
esperit de ví?

Al carrer del Pí, vá ocorre un de aquests dias la
següent escena:

ESPANYA PINTORESCA

Málaga 93 *P. S. S.*

Málaga, la hermosa terra
de las donas més divinas,

dels polítichs mes dolents
y de las pansas més finas.

Un subjecte qu' estava al aguayt s' acosta à un tipo de crach y li ofereix la venta de dos anells de brillants, dihentli:

—Els hi donaré barato.... son procedents de un robo.... Comprils y farà un bon negoci.]

Lo crach, aixís que tingué 'ls anells en poder séu, vá amarrar al venedor pel clatell y vá portarlo al govern civil, dihentli:

—Sembla mentida que no has conegut que te las havias ab un mosso de l' Esquadra.]

Está vist que per agafar guineus, no hi ha com tenir cara de pagés.

En l' última corrida de toros centenars de personas que havian comprat lo bitillet, un cop sigueren à la plassa, no van trobar ahont enquibirse.

Entre 'ls burlats s' hi contan alguns francesos que havian fet expressament lo viatge à Barcelona per veure la corrida.

Creyém que 'l Sr. Larroca está en lo cas de aplicar à la cobdiciosa empresa de la Plassa un enérgich correctiu, ja qu' es molt just que també las empreses que s' excedeixen tingan de tant en tant una cogida.

Un pare repta al seu fill, dihentli:

—Lo dia que torno à saber que has anat al cassino à jugar, et rompo l' espinada.

Y 'l fill respon ab molta flemma:

—Papá: à vosté l' han informat malament, jo no vaig al cassino à jugar.... Hi vaig tant sols à contribuir ab la cantitat que 'm correspon als gastos de la beneficencia.

Un periódich belga recomana al govern de aquell pais qu' estableixi un impost sobre 'ls bigotis.

Aquest impost si que tindrà pels.

*
*
*

No obstant, es creible que al dia següent d' establert, per mó dich que sigués, tothom aniria à cal barber à treurese'l.

En aquest cas, la cosa podria compensarse clavant un impost equivalent à tots els que se 'l afaytessin.

Pochs dias enrera van apareixer despanyadas las taulas dels jutjats municipals establerts à Sant Gayetano.

¿Qu' es lo qu' estarà segur en esta terra malehida,

GENERO JAPONÉS

Aquest simpàtich senyor no es res més que un pescador.

Aquests altres caballers sembla que son trajiners.

En quant à aquest ben clà está, es un digne capellà.

si avuy ni segura está la casa de la justicia?

Los sis lleons que havian sigut de Mr. Veltran y que avuy pertanyen al Sr. Soler, ja están instalats al Parch, en la gabia del os.

Per medi de un envà s' ha establert entre ells la deguda separació de sexes.

De manera que baix lo punt de vista de la moralitat res tindrà n que dirhi 'ls insignes y escrupulosos senyors de la Fulla.

*
*
*

Pero y l' os que tenia casa propia ¿qué ha sigut d' ell? ¿Ahont está allotjat?

¡Pobre os!....

Ell si que podrá dir:

—Hostes vingueren que de casa 'm tregueren.

En un tancar y obrir d' ulls, en molt menos temps del que 's necessita pera llegirlos detalladament van ser aprobats diven-dres los Presupostos municipals.

Y aixó que 'l del Interior importa la friolera de Pesetas 19.763,612'31, y 'ls del Ensanxe 3.571,227'60, ó sigan en conjunt 23 334,739'91.

Dividida aquesta suma entre 'ls habitants que conta Barcelona, ve à tocar un promedi de 86 pessetas per barba.

Y com siga que cada barceloní paga al Estat 46 pessetas més, tenim que 'l gust de ser regits y administrats pels que avuy remenan las cireras, ens surt à cada barceloní à 132 pessetas anuals.

*
*
*

Le Deute Municipal, desde 1888 ensà ha anat creixent com l' espuma.

Y es que 'ls gastos extraordinaris que llavoras van establirse, ja ningú s' ha cuidat de treure'ls. Y es també que com que cada exercici se salda ab una nova emissió de láminas, l' import dels interessos y de l' amortisació corresponent creixen tots los anys com una bola de neu.

Han passat sis anys desde la Exposició universal, y avuy més que may vivim en plena exposició.

En exposició de anàrnose'n tots plegats al cel en cos y ànima.

Una aristocrática dama madri-lenya tracta de regalar à n' en Guerrita un capot de passeig brodat en or y que li costa no més que 4,500 pessetas.

¡ARA SI QUE VA DE BO!

Las clases aristocráticas de una nació sembla que haurian de donar llum....

Y en efecte: donan *capas*.

Mes taumàquia.

A Sevilla tractan de honrar la mort del Espartero y 's proposan reunir fondos per erigirli un suntuós mausoleu, celebrant una gran corrida en la qual se lidiarán dotze toros, per dotze espasas tots ells sevillans.

Aixís es com s' ha de fer.

Per cada un que 'n matin, que 'n surtin dotze, á demostrar qu' Espanya es la nació mes sandunguera del univers.

Aquí no pararem fins que la massa encefàlica se 'ns surti fora del cap en forma de banyas.

Lo *Diluvi* del dijous comensava un suelto ab las següents textuals araulas:

«Desde ayer se está procediendo con actividad á la colocación de la valla que ha de cerrar el espacio del Salón de San Juan más inmediato al Palacio de Bellas Artes, en cuyo sitio se ha de celebrar la próxima verbena, etc., etc.»

Vaig llegir lo suelto, y ab gran assombro no vaig trobarhi la més mínima censura contra l' Ajuntament per haverse atrevit á sustreure un tros de via pública á la circulació, porque poguessen disfrutarlo únicament los ciutadans de pago.

¿Es possible que 'l *Diluvi* d' avuy siga 'l *Diluvi* de altres dias que no podia veure que s' alsés un pal ni un reixat sense cridar contra 'ls abusos del Ajuntament?

¿Qué s' han fet aquells *bríos* d' altres dias?

Sr. Collaso: ¿já qué atribuheix vosté que 'l famós periódich dels escándols sistemátichs tinga avuy un paladar tant dols? Sigui'm franch, senyor Collaso: ¿que potser li ha fet arribar algún carmetlo?

Mr. Turpin, l' inventor de l' ametralladora destinada á segar batallóns enters y asfixiar als que quedin vius, ha inventat ademés un globo dirigible.

Es á dir: per una part inventa 'l mal y per altra 'l remey.

Perque aixís com acostuma á dirse: «Qui no vul-

Lo sol, contemplant l' atmósfera convertida ja en foguera,

defensa las trenas últimas de sa rossa cabellera.

ga pols que no vaja á l' era», ara 's dirá també: «Qui no vulga morir foradat per las balas ó asfixiat pels gasos deletéreos de qualsevol sustancia venenosa, que s' enfilen pels núvols.

Als Estats Units, per qüestió de celos ó tal vegada per incompatibilitat de caràcters hi ha hagut un desafiament á pistola entre un marit y una muller. La representant del sexe débil va sortir del lance ab una ferida al bras.

Lo que no se sab es si 'ls dos rivals, després del percans, van anar á la fonda.

Lo famós Edison, inventor de unas llantias eléctricas de incandescencia, ha seguit un plet contra la empresa que feya alguns anys venia explotant-las, sent condemnada l' empresa á pagarli una indemnizació que 's calcula no baixará de 100 milions de pessetas.

¿No es veritat que 100 milions de pessetas son massa llum?

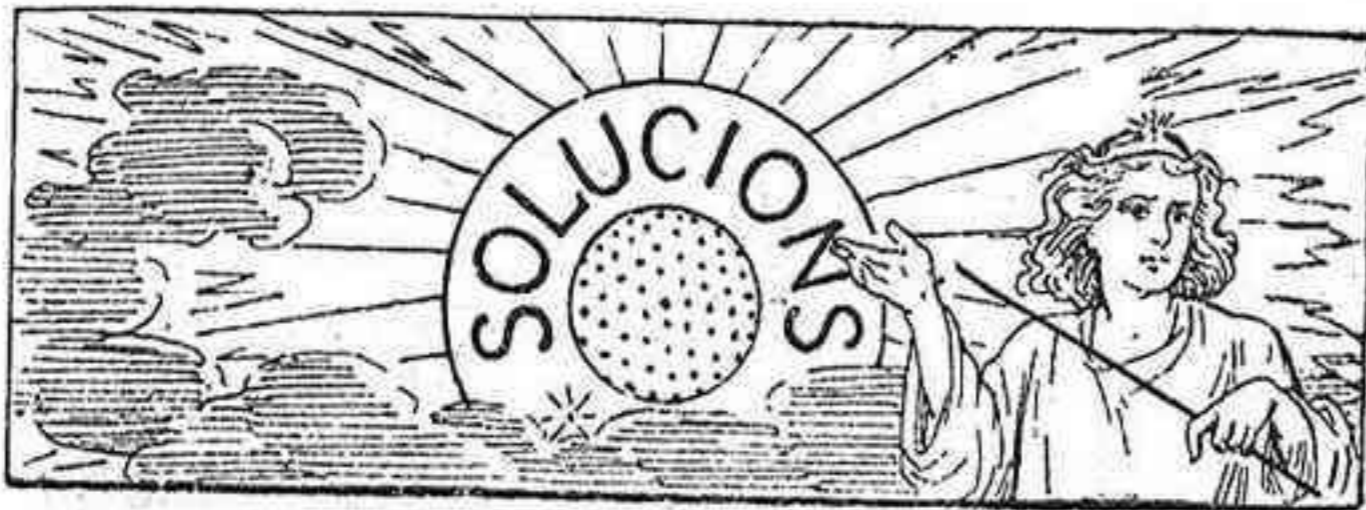
DISTRACCIONS CASULANAS

(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

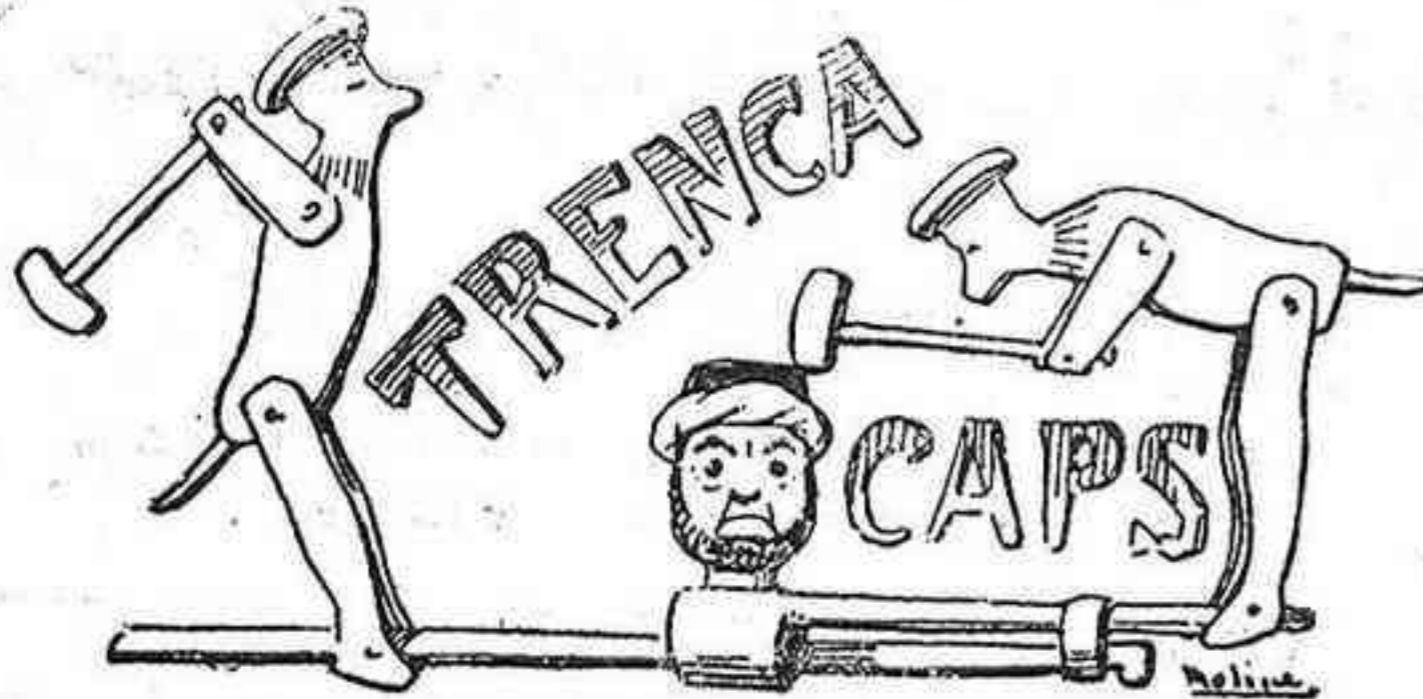
LA ESCLOFOLLA ROTATIVA

Un plat una mica humitejat en las voras, mitja esclofolla d'ou, una bona cantitat de trassa y una corresponent dossis de paciència... y ja veurán com la esclofolla dona voltas al plat en la forma que 'l dibuix expressa.

A LO INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Pa-no-rá-mi-ca.*
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las campanas de Carrión.*
- 3.ª TERS DE SÍLABAS.—*TA BA CO
BA TA LLA
CO LLA RET*
- 4.ª GEROGLÍFICH.—*Per dents grossas, los ases.*

XARADA

I

A UNA PLANXADORA

—¡Oh, tu planxadora
qu' en tot lo vehinat
la palma t' emportas
per saber planxar;
que 'l que fas ho deixas
sempre molt total;
que 'ls colls y petxeras
ne sabs enllustrar,
deixant las camisas
bonicas, brillants...
que prisas las gorras,
que ab la planxa fas,
zig-zags y tabellas;
que 'l blau ne sabs dar;
que 'l *dos-tres* remenas
com ningú més fa:
que ab lo téu gran garbo
y ab ta gracia y sal,

los cors encadenas
y las voluntats;
sápigas hermosa
que 'l meu t' he *tres-quart*,
que quan ab tú penso
me poso malalt
de tant que Cupido
á *dos* m' ha fletjat
que lo cor y l' ánima
tú m' has *tres-dos-quart*,
y que la salut
m' has *dos-quatre* en gran
que ab tas miradetas
m' has fet perdre 'l cap
y 'm moro de pena
si molt aviat
tant com jo t' estimo
no 'm vols estimar....
—Ahónt va aquest tanoca
qué s' haurá pensat?...
si no fuig li tiro
la planxa pel cap.

J. ABEN-MUNDIVALS.

II

Una sopa de *primer*
ab un xich d' *invers-segona*
es per mí, menja molt bona.
Total es nom d' un carrer
dels antichs de Barcelona.

ENRICH BAUSÁ.

ANAGRAMA

Dintre una gran *tot* la Joana
guarda dugas *tot* de llana,
de son marit Pere Llansa
que fa un any en pau descansa.

EMILIO SUÑÉ.

TRENCA-CLOSCAS

D. PERE BASTOL
RODA

Formar ab aquestas lletas lo títul de un drama castellá.
FRANCISCO ISERN.

TERS DE SÍLABAS

• • • • •
• • • • •
• • • • •

Sustituhir los punts ab lletas de modo que llegidas ver-
tical y horisontalment, resulti: Primera ratlla: moble.
—Segona: día de la senmana.—Tercera: utensili doméstich.

WEBER.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
- 4 5 3 6 2 8 7.—Arma de foch.
- 6 7 4 5 7 3.—Carrer de Barcelona.
- 4 8 7 6 7.—Metall.
- 8 8 5 6.—Moble.
- 2 8 5.—Carrer de Barcelona.
- 2 3.—Animal
- 7.—Vocal.

M. FIGUERAS.

GEROGLÍFICH

••

+

M: B
I—RAOOO

S. NAS F.

(Edición López)

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMOS PUBLICADOS

- 1.º DOLORAS 1.ª serie. 1 tomo
- 2.º DOLORAS 2.ª serie. 1 tomo
- 3.º CANTARES y HUMORADAS 1 tomo

Elegantes cubiertas al cromo, distintas para cada tomo.

¡2 reales volumen!

Última obra de MARTÍNEZ BARRIONUEVO

EL GRAN PECADO

Un tomo en octavo
Ptas. 3

ENTRE VIVOS Y MUERTOS

POR

Antonio Sánchez Pérez

Un tomo 8.º

Ptas. 3

RECUERDOS

POR

EUSEBIO BLASCO

Un tomo 8.º

Ptas. 3

NOVEDAD

TRATADO DE LAS PRUEBAS

2 tomos en 4.º POR **Francisco Ricci** Ptas. 20

Azotes y galeras, por MARIANO DE CAVIA..	Ptas. 3'50
Madrid en broma, por LUIS TABOADA.	» 3'50
De pitón á pitón, por SOBAQUILLO, con un prólogo de <i>M. Cavia</i>	» 3'50
Cuadros vivos, por MANUEL DEL PALACIO.	» 3'50
La vida cursi, por LUIS TABOADA.	» 3'50
Salpicón, por MARIANO DE CAVIA.	» 3'50
Siga la fiesta, por LUIS TABOADA.	» 3'50

DINTRE DE POCH SORTIRA

¿Per qué no 's casan los homes?

PER C. GUMÁ Y DIBUIXOS DE M. Moliné

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravios. no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

ESCENAS DE TALLER

Lo pintó aixerit y plaga y 'l comprador fí y'atent, ó demostració evident de que al mon qui trenca paga.